

КРИВИЙ РІГ

Передумови

Гендерний дисбаланс, який є доволі помітним на сучасному ринку праці, полягає у нерівному представництві жінок і чоловіків на керівних посадах, концентрації жінок в найменш престижних галузях економіки та сферах діяльності, а також у нерівних умовах оплати праці. Так, у Дніпропетровській області станом на 2011 рік розрив між зарплатами жінок і чоловіків склав 31,6% (на користь останніх). До такої ситуації призводить дискримінація в процесі працевлаштування і професійного розвитку та секторальна фахова сегрегація.

Причиною гендерної нерівності та низької економічної активності жінок є, зокрема, недостатньо розвинута система дієвих механізмів для реалізації політики рівних прав і можливостей, в тому числі механізмів гендерного аналізу, а також – брак гендерно-визначених статистичних даних під час вироблення місцевої політики.

Одним із засобів утвердження гендерної рівності є створення гендерних портретів територіальних громад.

Гендерний портрет міста як засіб сприяння участі жінок у місцевому економічному розвитку

Практика

Комітет у справах сім'ї та молоді виконкому Криворізької міської ради та Дніпропетровська обласна громадська організація «Промінь» вирішили спільно створити гендерний портрет Кривого Рогу.

Ініціатива «Гендерний портрет міста Кривий Ріг – засіб сприяння участі жінок у місцевому економічному розвитку» мала на меті виявити реальний стан і динаміку гендерних відносин в соціально-економічній сфері та привернути

увагу службовців органів місцевого самоврядування і громадськості до питань гендерної рівності.

Реалізація Ініціативи тривала з квітня по червень 2013 року.

До розробки Гендерного портрету міста були залучені досвідчені експерти у сфері гендерної рівності та публічної політики.

Структурно документ складається зі статистичної та аналітичної частин. Статистична складова містить гендерну статистику, надану Головним управлінням статистики в Дніпропетровській області та іншими установами і організаціями, поділену за тематичними розділами: демографічна характеристика, політика та публічне управління, громадсько-політичне (суспільне) життя, зайнятість та безробіття, охорона здоров'я, освіта, правопорушення. Аналітична складова – це коментарі експертів до

кожного з розділів гендерного портрету міста. Останнім розділом видання є висновки та рекомендації.

Зокрема, експерти зробили такі висновки, що характеризують гендерний портрет Кривого Рогу:

- Кількість чоловіків переважає у вікових групах до 25 років, у віковій групі 25 – 29 років існує гендерний баланс, після 29 років - переважають жінки. Середній вік жителів міста: жінки - 42,7 роки, чоловіки – 37,2 роки.

- Загальнодержавна тенденція до переважання чоловіків у сфері публічної політики зберігається й на рівні міста. У депутатському корпусі міської ради лише 20% жінок, у районних в місті радах – в середньому 26%. З 11 членів виконавчого комітету Криворізької міської ради лише 2 жінки (18,2%).

- у Кривому Розі легалізовано 16 жіночих громадських організацій, що є другим в області показником після Дніпропетровська.

- На ринку праці міста (як і області в цілому) наявний помітний гендерний дисбаланс – жінки працюють у найменш престижних галузях економіки та сферах діяльності, ніж чоловіки і отримують меншу зарплату – на 60-70%. Наслідком цього є велика різниця у розмірах пенсій жінок і чоловіків. Зважаючи на те, що жінок серед пенсіонерів міста 63,4%, стає очевидно одна з причин фемінізації бідності. Рівень

зареєстрованого безробіття серед жінок у 2,5 раз вищий, ніж серед чоловіків.

- Розробники гендерного портрету зазначають, що їм не вдалося отримати гендерно розподілені дані щодо підприємницької діяльності в місті. Виявилось, що облік фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності за статтю не ведеться.

- Різниця в захворюваності чоловіків і жінок є незначною, рівень захворюваності в місті зменшується. Показник смертності чоловіків у вікових групах, починаючи з 20 років, перевищує цей показник серед жінок.

- Жінки і чоловіки міста мають рівні можливості в отриманні середньої, професійно-технічної та вищої освіти. Серед студентів вишів жінок незначно більше, ніж чоловіків. Жінок удвічі більше, ніж чоловіків, серед кандидатів та в півтора рази більше – серед докторів наук. Але освітній потенціал жінок використовується недостатньо – вони обіймають посади менш престижні та менш оплачувані, працюють у сферах з меншою заробітною платою.

- Злочинність у Кривому Розі (як і по всій Україні) поширена переважно серед чоловіків. Частка чоловіків серед осіб, які підозрювалися у скоєнні злочинів, є переважною і у 2012 р. становила 87,7%.

Розробники гендерного портрету Кривого Рогу напрацювали такі рекомендації Комітету

у справах сім'ї та молоді Криворізької міської ради:

- забезпечити науковий супровід реалізації державної сімейної та молодіжної політики в місті, зокрема виконання цільової «Програми реалізації державної та місцевої політики щодо поліпшення становища дітей, молоді, жінок і сім'ї у м. Кривому Розі на 2013 рік», шляхом організації та проведення в місті гендерних досліджень на систематичній основі із залученням профільних неурядових організацій, тимчасових творчих колективів вищих навчальних закладів, наукових установ, експертів аналітичних та дослідних центрів;

- сприяти інтеграції гендерної складової в публічну політику на рівні міста, запровадженню в практичну діяльність органів влади

гендерного аналізу та гендерного оцінювання впливу, організації і проведення одноденних навчальних тренінгів та «тижнів ознайомлення з гендерним аналізом» із залученням до виконання цих заходів представників освітніх та наукових установ, аналітичних центрів, профільних громадських організацій;

- щорічно розробляти гендерний портрет міста на основі гендерної статистики із залученням представників освітніх та наукових установ, аналітичних центрів, профільних громадських організацій;

- щорічно проводити конкурси на кращого роботодавця міста за критеріями забезпечення гендерної рівності під час працевлаштування та в ході трудової діяльності, створення умов для поєднання професійних і родинних обов'язків, професійного розвитку та кар'єрного зростання для жінок;

- стимулювати ініціативи, спрямовані на збільшення кількості жінок на керівних посадах;

- практикувати проведення опитувань, соціологічних, аналітичних досліджень серед жінок-підприємниць для визначення потреб та основних перешкод у розвитку жіночого підприємництва;

- висвітлювати успішні приклади діяльності жінок-підприємниць у місцевих засобах масової інформації;

- сприяти об'єктивному висвітленню актуальних проблем гендерної нерівності, дискримінації за ознакою статі, насильства в сім'ї шляхом організації навчальних семінарів-тренінгів з питань гендерної рівності для представників електронних та друкованих ЗМІ.

Гендерний портрет міста Кривого Рогу був презентований працівникам виконкому міської ради та широкій громадськості.

Результати

Найпершим результатом Проекту є те, що посадові особи органів місцевого самоврядування Кривого Рогу, спираючись на рекомендації видання «Гендерний портрет міста», мають можливість застосовувати висновки гендерних досліджень та гендерну статистику при підготовці програм місцевого економічного розвитку.

«Гендерний портрет міста Кривого Рогу» і надалі слугуватиме інформаційним джерелом для моніторингу становища жінок і чоловіків, основою для гендерного аналізу.

Довготривалим результатом Ініціативи стане позитивний вплив на жителів міста (жінок і чоловіків), які є бенефіціаріями міських програм. Адже зменшення гендерної нерівності у соціально-економічній сфері сприятиме підвищенню рівня економічної активності жінок і як

наслідок – розвитку всієї громади.

Привернення уваги широкої громадськості, ЗМІ, місцевих політиків до проблем гендерної нерівності та формування усвідомлення необхідності дотримання рівноправ'я незалежно від статі, стане ще одним важливим кроком на шляху зменшення нерівності у доступі до прийняття рішень, працевлаштування, підприємницької діяльності. В кінцевому результаті це сприятиме сталості місцевого економічного розвитку та підвищенню якості життя всіх мешканців Кривого Рогу.

Інформація для контактів
Комітет у справах сім'ї та молоді
виконкому Криворізької міської ради
пл.. Радянська, 1
м. Кривий Ріг,
Дніпропетровська область, 50101
тел. 564-74 52 74
ел.пошта: v.family@kryvyirih.dp.ua

Дніпропетровська обласна ГО «Промінь»
вул. Героїв Сталінграда, 32-а, к. 24
м. Дніпропетровськ, 49055
тел. 56-789 80 18
факс 562-46 05 65
ел.пошта: morgunolena@gmail.com